Innovaatiorahoituskeskus Business Finland

Lausunto

Asia: Talousvaliokunta torstai 10.11.2022 klo 12.00 / HE 116/2022 vp / Asiantuntijapyyntö

Hallituksen esitys eduskunnalle Ilmastorahasto Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä

Lausunnonantajan lausunto

Innovaatiorahoituskeskus Business Finland keskittyy pääasiassa tässä lausunnossa Ilmastorahaston ja muiden valtiollisten elinkeinoelämän rahoittajien ja toimijoiden väliseen suhteeseen joihin hallituksen esityksen perusteluissa viitataan.

Ilmastorahaston tavoitteena edesauttaa Marinin hallituksen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista vuoteen 2035 mennessä. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi ilmastorahasto voi hyödyntää valtiontukea sen sijoituksissa ja rahoituksessa. Yksi keskeinen tekijä tämän tavoitteen saavuttamisessa on, että Ilmastorahasto löytää sellaiset sijoitus- ja tukikohteet, että se voi edistää Suomen hiilineutraalius- ja ilmastotavoitteita. Tavoitteen saavuttamista helpottava tekijä Ilmastorahaston alkutaipaleella tuleekin olla toimivien yhteistyösuhteiden rakentaminen muihin sen toimintaa ja tavoitteita tukeviin organisaatioihin. Tämänkaltaisia organisaatioita ovat Teollisuussijoitus Oy, Finnvera Oyj, Business Finland sekä maakunnalliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Hyödyllistä olisi myös käydä jonkin asteista dialogia suurten kaupunkiseutujen ja niiden elinkeinoyhtiöiden kanssa.

Yksi keino yhteistyön rakentamisessa ja riittävän hanke-ehdokkaiden seulonnassa on, että Ilmastorahaston asiantuntijoilla olisi pääsy työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon alan yhteiseen asiakastietojärjestelmään. Työ- ja elinkeinoministeriön omistamassa hankkeessa rakennettiin usean organisaation yhteinen asiakkuudenhallintajärjestelmä. Kasvu CRM-järjestelmää käyttävät myös ulkoministeriö sekä TEM:n hallinnonalan toimijat Business Finland, työ- ja elinkeinotoimistot, ELY-keskukset, Finnvera ja Tukes. Yhteisen alustan tarkoituksena on helpottaa tiedonvaihtoa niissä julkisen sektorin organisaatioissa, jotka palvelevat elinkeinoelämää ja yrityksiä. Järjestelmä kokoaa yhteen tietoa yritysasiakkaista, heidän tilanteestaan ja tarpeistaan sekä tehdyistä toimenpiteistä.

Hallituksen esityksen perusteluissa (s. 7) todetaan, että ”Ilmastorahaston ensisijaisena sijoituskohteena ovat voimassa olevan toimiohjeen mukaan teollisen luokan skaalaukset, joissa on kyse esimerkiksi uuden teknologian demonstraatiovaiheen hankkeista”. Tämänkaltaisten hankkeiden löytämisessä yllä mainittu yhteistyö muiden rahoittajien kanssa on ensisijaisen tärkeää. Muista julkisista rahoittajista esimerkiksi Business Finlandilla eikä ELY-keskuksilla ole edes rahkeita rahoittaa teollisen mittaluokan demonstraatiohankkeiden investointeja. Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan rahoittaminen esimerkiksi Business Finlandin toimimesta on näissä tapauksissa kuitenkin hyvin mahdollista ja asiakkaan näkökulmasta kokonaisvaltaista asiakkuuden hallintaa. Ilmastorahaston tuleekin olla osa yritysten kokonaisvaltaista asiakaspolkua, jossa eri yrityksen kehitysvaiheessa eri organisaatioille on yritysten toimintaa tukeva ja kehitystä edistävä rooli.

Hallituksen esityksen sivulla 10 todetaan, ettei Ilmastorahaston toiminnan kohde tule olemaan päällekkäinen muiden julkisten rahoittajien kanssa. Verrattaessa Ilmastorahaston toimintaa esimerkiksi Teollisuussijoitus Oy:n, Finnvera Oyj:n tai Business Finlandin toimintaan, niin voimme todeta, että nämä toimijat täydentävät ja tukevat toinen toisiaan.

Hallituksen esityksen perusteluiden sivulla 21 todetaan, että ”yhtiön tavoitteena olisi saada rahoituksellaan aikaan myönteisiä yhteiskunnallisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia”. Tästä syystä toiminnan vaikutusten arviointiin tulee panostaa.

Ehdotamme myös, että olisi kannatettavaa laajentaa HE:ssä kuvatun sijoitusneuvoston kokoonpanoa. Nyt sijoitusneuvosto koostuu pääasiassa ministeriötason toimijoita. Jotta Ilmastorahaston toiminnan vaikuttavuutta voitaisiin kohottaa tulisi pohtia pitäisikö sijoitusneuvostossa olla edustettuina myös valtiollisesta toimijoista ympäristöhallinnon toimeenpaneva taso aluehallintoviraston tai ELY-keskuksen edustajan muodossa. Lisäksi, jotta sijoitusneuvostolla olisi laajempi näkemys potentiaalisesta asiakasvirrasta, olisi hyvä, että Business Finlandilla, Finnveralla ja Teollisuussijoituksella olisi edustus sijoitusneuvostossa.

Timo Metsä-Tokila
Johtaja, Rahoituspalvelut
Innovaatiorahoituskeskus Business Finland